

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

8. Coma.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

cipiorum, quorum vis maxima in parua mole spectabilis emicat, carne durâ est, & solida, quod, & illa inditiâ Deo caloris flamma continetur facilius, & necessaria perpetui motus agitatio, atque diurnior, atque expeditior, sic in suos actus prorumpat: caro hæc triplici villorum genere intertexta est, quorum recti à basi ad mucronem extremum producti, in cordis diastole sanguinem per venam cauam in dextrum sinum, aërem per arteriam venosam in sinistram trahunt: obliquorum ministerio attractis perfruitur, qui verò transuersi orbiculatim cor, eiusque ventriculos ambiunt, sanguinem in pulmones, vitalem spiritum in aortam, & fumidos vapores in arteriam venosam egerunt. Ad sunt venæ nutritæ, & ingentium calorem fouentes arteriæ; totam basim cordis instar coronæ cingunt, & ramulos hinc inde explicant. Totum deinde corpus peculiari tunica cingitur, & adipe copioso, tota ferè cordis superficies oblinitur, ne obperennes motus incendio conflagret, & faciat. Quid eius morum loquar? quem non minus mirari liceat, quam cœli labentis conuersionem, aut Euripi septies interdiu, & noctu reciprocantis æstus: hac agitatione fit spirituum generatio, & nihil omnino in perfecto animali ferax est, nisi vis illa præpotens, cordis fecunditatem largiatur.

MANVS, ET DIGITI.

Descriptio VII.

QVAM verò aptas, & quam multarum artium ministras manus natura homini dedit? digitorum, eam contractio facilis, facilisque potrectio, propter molles commissuras, & artus, nullo in mora laborant: Itaque ad pingendum, ad scalpendum, ad neruorum eliciendos sonos, ac tibiarum, apta manus est ad motionem digitorum. Atque hæc oblectationis, illa necessitatis: cultus dico agrorum, extructionesque tectorum, tegumenta corporum, veli, texta, vel futa, omnemque fabricam æris, & ferri; ex quo intelligitur, adiuuenta animo, percepta sensibus, adhibitis opificum manibus, omnia nos consequutos, vt recti, vt vestiti, vt salui esse possimus, vrbes, muros, domicilia, delubra habeamus. Iam verò operibus hominum, manibus cibi varietas inue-

nitur, & copia; nam & agri multa ferunt, quæ vel statim consumantur, vel mandentur condita vetustati, & præterea vescimur bestiis, & terrenis, & aquatilibus, & volatilibus, partim capiendo, partim alendo: efficitur etiam domitu nostro quadrupedum vectioes, quorum celeritas, atque vis nobis ipsis adfert vim, & celeritatem: nos onera quibusdam bestiis, nos iuga imponimus: nos elephantorum acutissimis sensibus, non sagacitate canum, ad utilitatem nostram abutimur: nos è terra cauernis ferrum eliciimus, rem ad colendos agros valde necessariam. Nos æris, auri, argenti venas penitus abditas inuenimus, & ad vsum aptas, & ad ornatum decoras: arborum autem confectioe, omni que materia, & culta, & syluestri, partim ad calefaciendum corpus igni adhibita, & ad mitigandum cibum vtimus, partim ad ædificandum, vt tecti, septi, frigora, caloresque pellamus, magnos vsus. autem affert ad nauigia faciendâ, quorum cursibus suppeditantur omnes vndique ad vitam copias, quales res violentissimas natura genuit, earum moderatiorem nos soli habemus, maris, atque ventorum, propterea nauticarum rerum scientiam, plurimisque maritimis, rebus fruimur, atque vtimus.

COMA.

Descriptio VIII.

COMA reuerenda in senibus, veneranda in sacerdotibus, terribilis in bellatoribus, decorata in adolescentibus, compta in mulieribus, dulcis in pueris, inquit Ambrosius. Hexam. lib. 6. cap. 9.

Huius descriptionem in muliere persequutus est Apuleius, suo, vt solet, stylo intemperantius velificatus.

Quid cum capilli color gratus, & nitor splendidus illucet? & contra solis aciem vegetus fulgurat? vel placidus renidet? an in contrariam gratiam variat aspectum, & nunc aurum coruscans, in mellis lenem deprimitur vmbra, nunc coruina nigredine carulus, columbarum colli flosculos æmulatur: vel cum guttis Arabieis obunctus, & pectinis arguti dente tenui discriminatur: & pone versum contractus oculis occurrens, instar speculi, reddat imaginem gratiorem?

Quid!

Quid cum frequenti sobole spissus cumular
verticem? vel proluxa serie portectus dorsa
permanat: tanta denique capillamenti digni-
tas, ut quamuis auro, veste, gemmis, omnique
cætero mundo exornata mulier incedat, tamē
nisi capillum distinxerit, ornata non possit vi-
deri. At in Photide non operosus, sed inorna-
tus, ornatus addebat gratiam. Vberes enim
crines leniter emissos, & ceruice dependulos,
ac deinde per colla dispositos, sensimque si-
nuato patagio residentes, paulisper ad finem
conglobatos, in summum nodum
altinxerat.

Apul lib. 2. Met.

Nota.

Contra solis aciem vegetus fulgurat. Callistra-
tus de coma Narcissi, *no μαις ιωχρδουις ησραπτι*,
capillis aureis fulgurabat, non satis iuφατιμās;
redditur fulgebat. Idem *ηλιδρω* comam Melea-
gri dixit.

At in contrariam, lege, Aut in contrariam.

Aurum coruscans in mellis lenem deprimitur
umbram; Significat, auri radiantis fulgura mel-
lei coloris minus vegeti, velut quibusdam um-
bris temperari: *Διαφρασηστας, η ερωφαινομε-
νας* dixit Nazianzenus, oratione vndecima.

Coruina nigredine carulus. Hunc capillorum
colorem probat Anacreon:

Γράφε μοι τριχας το παρωτον

Απαλός τε, η μελαστας.

Columbarum collis. Quæ Lucretius describit
lib. 2. Nero Cæsar in suis Leoninis.

Colla Tyberiacæ splendent agitata columba.

Guttis Arabicis: vnguento nardino, vel la-
cryma myrrhæ; quæ laudatissima est in Arabia.
De vnguentis, & tinctura capillorum notius,
quam hic debeat inculcari.

Pectinis arguti dente tenuis discriminatur,

aut morsu numerosi dentis eburno.

Multifidum discriminat: Claud. in nuptijs
Honorij, v. 103.

Pone versus coarctus: pone verticem nodo
æligatus.

Crines nodantur in auribus. Maro.

Patagio. Beroaldus exponit ornamentum
genus, quod summa in camisia
circa ceruices assunt mulie-
res, crispissimum, &
sinuatum.

CORPVS HVMANVM IN
specie.

SEV,

Varia descriptiones hominum.

APOLLO,

Descriptio IX.

Ex Apuleio, lib. 10.

Descriptiones Apuleij si qua occurrent, cum
summo delectu erunt imitanda: nam hic
author, quod præmonui, sæpe durus est, in-
solens, & supra modum putidus: habet ta-
men multum ingenij, & si meliori Cicero-
niani styli censura castigatus esset, plus in i-
sta obtineret venustatis.

Contra Apollinem (ridiculum dictum) aduer-
sus virtutibus culpabat: quod Apollo esset,
& coma intonsus, & genis gratus, & corpore
glabellus, & arte multicius, & fortuna opu-
lentus. Iam primum, inquit, crines eius præ-
mulsis antijs, promulsis caproneis, anteuen-
tali, & propenduli, corpus totum gratissi-
mum, membra nitida, lingua fatidica, seu tute
oratione, sine versibus malis utrobique facun-
dia æquiparari: Quid? quod vestis textu tenui-
s, tactu mollis, pura radians? quid? quod & ly-
ra eius auro fulgurat, ebore candicat, Igemmis
variegat? quid? quod & doctissime, & gratissi-
mè cantillat? hæc omnia, inquit, blandimenta,
nequaquam virtuti decora, sed luxuriæ accō-
modata, circa corporis sui qualitatem speciem
maximam ostentare.

Nota:

Apollinis characterem similiter habet A-
pollonius, Argonauticōn lib. 11. v. 675.

Quintus Calaber, lib. 9.

Antipater, *εις αγαλμα Απολλωνου*.

Antholog. 4. Philost. Iun. p. 837. in Marsya.

Coma intonsus. Nonn. Dionys lib. 10.

555 3

Φοιβος